

Wmo-raad gemeente Oss
Postbus 5
5340 BA OSS

Maatschappelijke Ontwikkeling

Raadhuislaan 2, Oss
Telefoon 14 0412
Fax [0412] 64 26 05
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
		R. Manders	629938
Onderwerp		Uw kenmerk	
Reactie op advies Participatiewet		14015aWMOR/AvO	

Geachte voorzitter en secretaris,

Wij constateren met genoegen dat de Wmo-raad zich kan vinden in de koers die de gemeenten in de regio voor de Participatiewet hebben uitgezet. De Wmo-raad heeft naast deze algemene constatering 8 bevindingen - vragen, meningen, uitdagingen of adviezen - geformuleerd.

Wij lopen al deze 8 bevindingen in onderstaande reactie langs.

1. Regionaal beleidskader: herkenbaar maar status onduidelijk.

Het beleidskader kan volgens de Wmo-raad slechts een voorlopig karakter hebben door de pilot met IBN. Ook de exacte status van het beleidskader in relatie tot de afspraken op arbeidsmarktregioniveau is de Wmo-raad niet duidelijk. De Wmo-raad hoort graag wat de status is.

Het beleidskader heeft inderdaad een voorlopig karakter. De komende 2 jaren gaan we ervaren hoe onze ideeën in de praktijk uitpakken en wat de gevolgen zijn voor de mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt en de financiële positie van de gemeente(n) en IBN. De gemeente gaat ervaring opdoen met de nieuwe doelgroepen van de Participatiewet. In de loop van 2016 zullen er voorstellen komen over de uitvoering van de Participatie en de uitvoering van de Wsw – deze blijft immers bestaan voor de huidige mensen die in de Wsw zitten – vanaf 2017.

De status van dit beleidskader ten opzichte van de afspraken over de regionale werkgeversdienstverlening in het regionale werkbedrijf is zo dat dit beleidskader voor de gemeente Oss leidend is. De afspraken die in het regionale werkbedrijf over de werkgeversdienstverlening gemaakt worden moeten passen in het regionale beleidskader van Brabant Noordoost-oost. Het betekent ook dat wij in Brabant Noordoost-oost afspraken maken met IBN over de uitvoering van de Wsw en de uitvoering van een deel van de Participatiewet (de voorziening beschut werk en de re-integratie van een deel van de overige bijstandsgerechtigden).

2. Groep met arbeidsvermogen tot 30%: kwaliteit telt, niet de keuze beschut of dagbesteding.

Voor de Wmo-raad is het niet zozeer van belang of mensen via de Participatiewet of de Wmo worden ondersteund, maar of de mensen waar nodig voldoende structuur wordt geboden. De Wmo-raad adviseert het college om duidelijke criteria te ontwikkelen waaraan de kwaliteit van werkmatige dagbesteding moet voldoen en deze ook – in samenhang met de pilot met IBN – te evalueren.

Het college is met de Wmo-raad van mening dat de kwaliteit telt en niet de keuze beschut of dagbesteding. Hoewel de algemene richtlijn een minimale loonwaarde van 30% voor beschut werk is, staat in het beleidskader ook dat adequate én betaalbare ondersteuning moet worden geboden ongeacht uit welk budget dit gefinancierd wordt. De kwaliteit van dagbesteding wordt overigens via de inkoop voor de Wmo geregeld.

3. Risico van verdringing goed in de gaten houden.

De Wmo-raad adviseert de gemeente goed te monitoren of verdringingseffecten optreden.

Wij onderkennen dat het risico van verdringing op de arbeidsmarkt altijd aanwezig is.

Verdringing op de arbeidsmarkt uitsluiten achten wij niet mogelijk.

Wel heeft het college vertrouwen in de extra banen die gecreëerd gaan worden voor mensen met een arbeidsbeperking. In onze arbeidsmarktregio zijn er dat 825 tot en met 2016. Voor de duidelijkheid, hier gaat het om extra banen die voor mensen met een arbeidsbeperking gecreëerd worden. Het CPB heeft berekend dat de garantstelling door de sociale partners voor de extra banen gunstig is voor de werkgelegenheid.¹ Daarnaast krijgen sociale partners drie jaar de tijd om in alle cao's nieuwe reguliere loonschalen op te nemen tussen 100% wettelijk minimumloon en 120% wettelijk minimumloon voor de mensen die zijn aangewezen op

---

¹ CPB Policy brief 2013/06 (Juniraming 2013: economische vooruitzichten 2013-2014).

loonkostensubsidie ten behoeve van de extra banen. Deze maatregelen bieden volgens ons kansen op meer banen voor mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

Uw zorgen dat ook de invulling van de tegenprestatie tot verdringing op de arbeidsmarkt zal leiden, delen wij niet. Het gaat bij de tegenprestatie om activiteiten die niet gericht zijn op re-integratie. Deze activiteiten mogen ook geen werkzaamheden zijn die normaal beloond worden.

4. Doelstellingen alleen te realiseren met nieuw werk en innovatieve aanpak.

De Wmo-raad is van mening dat de doelstellingen van de Participatiewet niet kunnen worden gerealiseerd door alleen te streven naar het plaatsen van mensen met afstand in reguliere banen. De doelstellingen kunnen alleen zonder ongewenste effecten als verdringing worden gerealiseerd als er nieuw werk komt. De Wmo-raad adviseert de gemeente om de focus in de pilot met IBN ook te leggen op het ontwikkelen van nieuwe werkgelegenheid en daarbij ook middelen te reserveren voor innovatieve aanpakken. We adviseren de gemeente om kennis te nemen van bestaande Social Impact Bonds en die op bruikbaarheid voor de gemeente Oss – en de regio – te beoordelen.

De gemeente zet in overleg met haar partners in op het creëren van nieuwe werkgelegenheid en het plaatsen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in reguliere banen. Dit gebeurt onder andere op de volgende manieren:

- accountmanagers van de gemeente Oss en ook IBN hebben gesprekken met werkgevers om hen te stimuleren werk voor de onderkant van de arbeidsmarkt te creëren, bijvoorbeeld door jobcarving;
- Oss is ook altijd op zoek naar innovatieve projecten. Het project 'Focus' bijvoorbeeld is er voor de doelgroep die door multiproblematiek een gebrek aan motivatie vertoont om te gaan werken;
- vanuit het kernteam economie wordt de economische bedrijvigheid in Oss gestimuleerd en daardoor ook de werkgelegenheid;
- mensen in de bijstand kunnen via het bureau Motivity begeleid worden bij het opzetten van een zelfstandige onderneming;
- IBN is verzelfstandigd en heeft daardoor de vrijheid om bedrijvigheid te ontwikkelen daar waar IBN kansen ziet in de markt;
- op het niveau van de arbeidsmarktregio worden afspraken gemaakt met grote werkgevers om extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking te realiseren;
- de organisatie AgriFood Capital zet erop in dat Noordoost-Brabant in 2020 een internationale topregio voor de agrifoodsector is. Deze sector is een economisch speerpunt van onze

arbeidsmarktregio. Er moeten 4.000 nieuwe banen gerealiseerd zijn en minstens 150 bedrijven gestart zijn.

5. Samenwerking dicht bij huis.

De Wmo-raad is van mening dat bij opschaling van de samenwerking in elk geval moet worden gegarandeerd dat mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt en IBN er voordeel bij hebben, dat de gemeente Oss eigen beleidsmatige afwegingen kan blijven maken en dat de democratische controle voldoende is gegarandeerd. De raad hoort graag van het college hoe dit wordt ingevuld. Qua mobiliteit kan de Wmo-raad zich niet voorstellen dat er vormen van 'Participatie-toerisme' ontstaan. Juist voor deze groep mag de afstand wonen en werken niet te groot zijn.

Deze mening van de Wmo-raad sluit voor een groot deel aan bij de vraag gesteld onder punt 1. Afspraken op het niveau van de arbeidsmarktregio moeten voorkomen dat werkgevers voor werknemers op zoek gaan naar gemeenten die de meeste ondersteuning en begeleiding bieden. Hiermee bedoelen we bijvoorbeeld eenzelfde loonwaardesystematiek of no-riskpolis in de arbeidsmarktregio. De gemeente Oss blijft echter verantwoordelijk voor haar eigen beleidskader en verordeningen. De gemeente Oss en de gemeenten in de regio Brabant Noordoost-oost blijven ook verantwoordelijk voor de afspraken met werkgevers over het in dienst nemen van bijstandsgerechtigden van de eigen gemeente en voor afspraken met IBN. Over de te accepteren reisafstand van 3 uur die in de wet is opgenomen, kan gezegd worden dat dit in de praktijk van de afgelopen jaren in Oss niet is voorgekomen. Met andere woorden, uitkeringsgerechtigden worden geen banen aangeboden met een dergelijke reisafstand.

6. Verordening tegenprestatie: verschil politieke lijn, tekst verordening en communicatie.

De Wmo-raad is gelukkig met de brede consensus in de Osse politiek dat een tegenprestatie in beginsel niet verplicht opgelegd moet worden. De Wmo-raad hoopt dat de gemeente deze beleidslijn in de praktijk doorzet en goed communiceert.

De Wmo-raad heeft daarnaast enkele aandachtspunten bij de uitvoering geformuleerd:

- in de (schriftelijke) communicatie wordt volgens ons nog teveel een verplichting gesuggereerd;
- het is ons niet duidelijk of bij vrijwilligerswerk als tegenprestatie ook een onkostenvergoeding wordt gegeven, bijvoorbeeld voor reiskosten;
- het is ons niet duidelijk hoe de gemeente wil waarborgen dat gelijke gevallen ook gelijk worden behandeld. Wordt dit bijvoorbeeld gemonitord?

- kan een cliënt om herijking van een tegenprestatie vragen (en niet alleen de gemeente)?
- hoe is het overleg geregeld tussen gemeente en GGZ in verband met GGZ-cliënten die voorheen door de activiteitenmakelaars van de GGZ werden geholpen?
- hoe zit het met de Wajongers die in 2015-2016 worden herkeurd? Zij zullen in de begeleiding extra ondersteuning nodig hebben. Hoe gaat de gemeente daarmee om?

In het beleidskader is opgenomen dat we bij de invulling van de tegenprestatie vooral willen investeren in mensen die gemotiveerd zijn. Dit sluit aan bij de opvatting van de politieke partijen in Oss. Hieronder beantwoorden we nog de bovenstaande vragen die onder dit punt gesteld zijn:

- in de brochure die belanghebbenden ontvingen staat dat de gemeente mag vragen een tegenprestatie te doen. Nergens staat dat belanghebbende verplicht is om een tegenprestatie te doen;
- een onkostenvergoeding is de verantwoordelijkheid van de organisatie waar het vrijwilligerswerk al dan niet in het kader van de tegenprestatie verricht wordt;
- de afspraken die met een persoon over de tegenprestatie gemaakt worden zijn altijd maatwerk. Wij vertrouwen op onze professionals dat zij vergelijkbare gevallen zoveel mogelijk gelijk behandelen. Het diagnose- en matchingsstelsel SZeebra gaat ons bovendien helpen om een objectieve analyse van de arbeids- en participatiemogelijkheden van de mensen te maken;
- omdat wij bij de invulling van de tegenprestatie aansluiten bij de motivatie van de mensen zelf, is het altijd mogelijk om het gesprek met de gemeente aan te gaan als het vrijwilligerswerk bij nader inzien niet goed aansluit bij deze motivatie;
- de Wajongers die herkeurd worden blijven onder de verantwoordelijkheid van het UWV vallen. Met andere woorden, er komen geen bestaande Wajongers naar de gemeente toe.

7. Tegenprestatie moet aansluiten bij plezier/talent vrijwilliger én maatschappelijke behoefte.

De Wmo-raad vindt dat het doen van vrijwilligerswerk (als tegenprestatie) vooral moet worden gestimuleerd. De raad daagt de gemeente uit met een programma en middelen te komen om (de organisatie van) het vrijwilligerswerk op een creatieve wijze te ondersteunen en stimuleren.

Het college is net als de Wmo-raad van mening dat het doen van vrijwilligerswerk als tegenprestatie vooral moet worden gestimuleerd. In het beleidskader is opgenomen dat we vooral willen investeren in mensen die gemotiveerd zijn en bij de invulling van de

tegenprestatie willen we aansluiten bij de persoonlijke wensen. Onze inzet zal gericht zijn om mensen te ondersteunen die het zonder begeleiding niet voor elkaar krijgen om maatschappelijk actief te zijn.

In ons Wmo-beleid wordt ingezet op het ontwikkelen van participatienetwerken in de wijk met inzet van vrijwilligers. Onze welzijnsinstellingen, de W4 (RIGOM, Vivaan, Aanzet en MEE), hebben de opdracht het sociaal burgerschap verder te versterken, onder andere door het werven, activeren en ondersteunen van vrijwilligers. In dit kader is er in mei 2014 een pilot vrijwilligerswerk gestart. Het doel van deze pilot is om 50 vrijwilligers met een bijstandsuitkering te begeleiden om in de wijk vrijwilligerswerk te doen. De begeleiding hiervan wordt verzorgd door de welzijnsinstellingen. Met andere woorden de gemeente is deze uitdaging al aangegaan. De ervaringen die deze pilot oplevert zullen wij gebruiken om ons beleid te verfijnen.

8. Kwetsbare jongeren als bijzondere doelgroep integraal benaderen.

De Wmo-raad onderschrijft de keuze van het college voor jongeren, in het bijzonder de kwetsbare jongeren. Een probleem is mogelijk de groep die 'niet bekend' is bij de gemeente omdat ze geen uitkering hebben aangevraagd. Het problematische deel van deze groep vraagt om een integrale aanpak waar werk, jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en mogelijk de aanpak van criminaliteit goed moeten samenwerken.

De Wmo-raad vraagt om een toelichting over de wijze waarop de gemeente zicht denkt te krijgen (en houden) op deze groep en hoe die integrale aanpak wordt ingevuld.

In hoofdstuk 8, paragraaf 3 van het beleidskader worden de hoofdlijnen van de Osse aanpak voor kwetsbare jongeren geschetst. Ook de door de Wmo-raad bepleite integrale aanpak voor kwetsbare jongeren maakt hier deel van uit. Deze aanpak moet mede gestalte krijgen door nauwere samenwerking tussen de afdeling Werk en Inkomen (Participatiewet), de afdeling Zorg (AWBZ/WMO & Schuldhulpverlening), de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling (Beleid), het basisteam Jeugd, Samenkracht Oss, Onderwijs en RBL BNO. Dit is één van de prioriteiten voor 2015.

Concreet komen bij het RBL (Regionaal Bureau Leerplicht) door bestandsvergelijkingen via SUWI-net jongeren zonder startkwalificatie in beeld. Daarnaast is er overleg met praktijkonderwijs en VSO (Voortgezet Speciaal Onderwijs) over de jongeren die bij hen uitstromen. Hierdoor is het risico dat we kwetsbare jongeren niet in beeld hebben vrij laag.